

Crònica de la pandèmia i els seus efectes – I. Situació creada

written by Josep Pérez Franco | 16 de maig de 2020

Hem sobreexplotat el nostre planeta de forma insensata i sense límits, pensant que som immunes a qualsevol accident natural, perquè disposem de totes les eines tecnològiques que ens protegeixen malgrat les nostres reiterades agressions. Ara la humanitat ha rebut una inesperada lliçó que no hauríem d'oblidar durant molts anys. Els fets ens obliguen a aterrar en la crua realitat i hem d'acceptar amb humilitat que som febles i vulnerables i que no podem viure de forma prepotent i superba. Resulta paradoxal que en el moment que ens trobem a prop de vèncer el càncer i que els nostres científics ens auguren una esperança de vida de cent anys o més, apareix de sobte un virus desconegut, el Covid-19, de la família dels coronavirus, que canvia inexorablement la vida del planeta, ocasionant una pandèmia com la que vam registrar el 1918, anomenada grip espanyola, que va causar la mort de 40 milions de persones. Avui la grip, una de les modalitats del coronavirus, l'encarem sense por, perquè disposem d'una vacuna. Ara també succeirà, però conviurem amb la Covid-19 almenys durant un any. La potent maquinària científica mundial ja ha descobert que un medicament existent per una determinada patologia, el *remdesivir*, permet disminuir-ne els efectes, que de vegades són letals. Estem experimentant les greus conseqüències de la pandèmia, tant en la salut com en l'economia, que pateix una brusca paralització mundial, de resultats encara imprevisibles. Les teories conspiratives que s'han esgrimit i que el president Trump invoca contínuament per tapar els seus desencerts, no sembla que tinguin gaire consistència.

La UE, davant d'aquesta greu situació d'abast mundial, **ha**

donat mostres de desunió, d'inoperància, desconcert i manca de lideratge. Cada país ha tirat pel seu compte. Un cop més es posa en evidència que el projecte europeu és incomplet, ja que no existeix un marc polític comú amb suport jurídic, ni un govern supraestatal, tal com es va dissenyar per part dels constructors inicials de la unió. Aquest ambiciós projecte europeu ha quedat encallat a mig camí, contemplat amb notable satisfacció pels que pretenen ostentar l'hegemonia mundial. Aquesta actitud, per les persones amb esperit europeista, produeix frustració i condueix a definir la UE com un club d'estats, on cadascú procura protegir els seus interessos i treure'n el màxim de profit.

En el cas espanyol, el govern s'ha trobat amb una inesperada patata calenta. Altres països europeus, que tampoc preveien aquesta pandèmia, havien fet guardiola, disposaven de material, llits als hospitals i UCI per al cas d'una situació de contingència. **El govern de l'Estat, ha actuat de forma improvisada** i ens sorprèn diàriament amb diferents iniciatives. La ciutadania espera que un cop passat l'ensurt inicial s'estableixi un pla d'actuació coherent, encara que modulable en funció de l'evolució de la situació. Hom sospita que hi ha forces alienes al mateix govern amb interessos contraposats que van marcant el rumb. **El primer error i més important ha estat el de centralitzar** la conducció de la pandèmia a "la autoridad competente" que ens ha recordat el llenguatge del 23F, només faltava afegir: "por supuesto, militar". Ha estat en la pràctica l'aplicació generalitzada del 155. El govern estatal ha assumit tot el poder, ha delegat la direcció i coordinació al Ministeri de Sanitat. Aquesta decisió resulta mancada de lògica i coherència, i antagònica amb l'eficàcia que calia en aquests moments. **Aquest és un ministeri prescindible, perquè pràcticament no disposa de competències**, ni estructura preparada per a aquesta funció, ja que foren traspassades a les comunitats autònomes, a Catalunya fa 40 anys i a la resta en fa uns 20 anys. Precisament la sanitat és una de les estructures més vàlides i

sòlides de l'Estat i que millor funcionen, i que ha merescut un bon reconeixement de la comunitat científica i dels mateixos usuaris. Cada comunitat autònoma ha organitzat el seu sistema sanitari d'acord amb les necessitats i possibilitats. La sanitat pública i universal ha estat una de les grans conquestes socials, que pocs països del món desenvolupat en poden gaudir.

Convé recordar que l'any 1980, sent president el Sr. Jordi Pujol i conseller de salut el doctor Laporte, es va iniciar un procés de modernització i d'estructuració de la sanitat a Catalunya, que ha estat una de les actuacions més notables de l'etapa del president Pujol. La tasca de consolidació fou realitzada pel conseller Xavier Trias, però ja iniciada per ell mateix el 1983, quan va ostentar la Direcció General d'Ordenació i Planificació Sanitària. Tot queda recollit en el Llibre Blanc de la Sanitat de Catalunya. En la pràctica va suposar estructurar Catalunya en regions sanitàries i àrees bàsiques, dotar-les d'una xarxa d'hospitals i centres d'atenció primària per donar servei de qualitat i proximitat a tota la població. Malgrat no disposar dels recursos suficients, tenim bons hospitals de referència que són d'alta qualitat professional, que fan també una important tasca d'investigació que ha suposat un reconeixement mundial. Recentment Joseph Stiglitz, premi Nobel d'Economia, en la seva visita a Barcelona va declarar: "la sanitat que vostès gaudien era de les millors del món, fins que van començar a retallar el pressupost". Sobre el punt de les retallades m'hi referiré en un altre capítol.

Com hem pogut veure el pobre Sr. Salvador Illa, un home amb formació filosòfica, d'aspecte fúnebre i trist, ocupa el càrrec de ministre de sanitat per cobrir la quota de poder que li correspon al PSC, pensant que seria útil per a la taula de diàleg amb Catalunya, però mai ningú no havia imaginat que li cauria aquest embolic, que ha entomat de forma inalterable i indolent. El ministeri, per no tenir ni estructura, ni

capacitat, ni pràctica, en la funció encomanada, ha tingut una actuació galdosa, que s'ha traduït en retards per manca de coneixement de les fonts de subministrament del material sanitari, de la seva homologació i poca aptitud per a la funció de distribució. Tot plegat ha estat una mica caòtic i de resultats transcendents, perquè ha suposat posar en joc vides humanes, que en aquestes circumstàncies es requereix velocitat, eficàcia i actuació professional per sobre de qualsevol altra consideració.

Aquesta actuació política resulta incomprensible i sorprenent, i demostra que en aquesta greu crisi, inèdita des dels anys 70, l'Estat ha reaccionat sota una concepció centralista i unitària que correspon a l'etapa predemocràtica i que posa en qüestió el model establert. Ens permet deduir que no es creuen aquest invent denominat "comunidades autònomes". No és descartable que s'hagi produït **una vulneració de la Constitució** de 1978, que en l'article segon diu taxativament que proclama el dret a l'autonomia de les nacionalitats històriques i de les regions que integren l'Estat. Fou una fórmula per diluir el pes de Catalunya i el País Basc, però té rang constitucional. Més endavant, quan es refereix a les competències de les Comunitats Autònomes, incorpora la sanitat i higiene. Davant d'aquesta flagrant actuació, el Govern català ha protestat cada dia, però ho ha hagut d'acceptar resignadament. L'exconsellera de salut, Marina Geli, va dir: "Crec que Catalunya s'hauria de negar a la centralització de les competències sanitàries". Té raó, però l'endemà tindriem a sobre el 7è de cavalleria. Aquest tema, un cop transcorregut aquest període crític de l'estat d'alarma, portarà cua. Tota aquesta teoria que ens han venut de l'Espanya de les autonomies i el país més descentralitzat del món, així com tota la fanfàrria que desplega el PSC i el seu ballarí i funambulista polític Iceta, amb les seves dèries federalistes, han saltat pels aires i dinamitat aquest discurs que mai no hem acabat de comprar. Sort que mana el PSOE, que és aquell partit que ha oblidat que en el seu ideari proclamava el dret

d'autodeterminació dels pobles d'Espanya.

Com sempre, ens hem d'espavilar com podem i sense esperar el proveïment que ha d'arribar de Madrid. Ens busquem la vida com ha dit el president Torra, comprant mascaretes i respiradors aquí i allà o produint-les a casa nostra. Al final Catalunya, malgrat la llosa que porta a sobre, només pot aspirar a funcionar amb els seus propis recursos i amb la seva iniciativa. Seria desitjable que algú pugui explicar de forma intel·ligible, serena i objectiva, **de què ens serveix pertànyer a un estat que paguem de forma generosa i exagerada.** Ens costa veure el retorn de la nostra contribució.